

Amb un delicada ploma, l'autor va descrivint amb detall el que probablement va anar vivint aquest personatge tan poc conegut, però de tanta influència en la història de la Salvació. El resultat és una piadosa obra que completa el buit que el cristià sent davant la falta de dades de la vida del patriarca.

“Voldria jo persuadir a tots que fossin molt devots d'aquest gloriós Sant, per l'experiència que tinc dels béns que aconsegueix de Déu. No he conegut persona que de bo de bo li sigui devota i faci particulars serveis, que no la vegi més aprofitada en la virtut, perquè aprofita en gran manera les ànimes que a ell s'encomanen” -així s'expressava santa Teresa de Jesús (*Llibre de la Vida* 6, 7). El llibre de Cases indubtablement pot ajudar a aquesta devoció. Després de recórrer amb detall la vida de Josep, de la mà d'aquest llibre, es pot despertar en el lector un especial afecte al sant patriarca i ens fem conscients del paper preeminent del “primer just”; el primer que pujà del *seol* i que gaudí de la comunió amb la Trinitat de Déu formant part de la Trinitat de la terra.

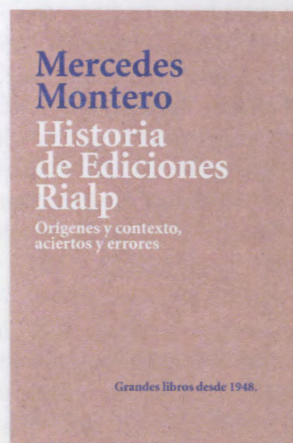
Enrique Bonet

Historia de Ediciones Rialp

Orígenes y contexto, aciertos y errores

Mercedes Montero

Ediciones Rialp
Madrid, 2019
375 pàg.

Una editorial que estigui a prop de complir 75 anys (2022), és una bona notícia. Si a més manté la seva independència, es tracta d'una notícia notable, mereixedora almenys de tenir presència a la portada d'un hipotètic periòdic del sector editorial espanyol. Aquest és el repte que ha assumit Mercedes Montero a l'hora d'escriure aquesta *Historia de Ediciones Rialp*.

Al costat dels galons de permanència en el temps amb una acceptable salut econòmica i àmplia difusió del seu catàleg, destaco alguns trets que, a parer meu i després de llegir el llibre de Mercedes Montero, fan especial Edicions

Rialp. El primer, respon al fet que en l'origen hi ha el suggeriment del Fundador de l'Opus Dei, Josepmaria Escrivà, que desitjava que s'editessin llibres d'espiritualitat atractius, sense les gastades tapes negres d'aquest tipus de llibres en els anys 40 del segle passat. I això Rialp ho va aconseguir amb dissenys acurats, audaçment innovadors per al que es feia en els anys 1940-1950, i donant a conèixer els més prestigiosos teòlegs europeus en una Espanya tancada sobre si mateixa fins a mitjans dels anys 50. Mantenir la identitat cristiana de l'editorial, ha estat una veritable obstinació permanent en el temps.

Un segon aspecte destacable és ((a)) la qualitat humana, altura de mires professional i magnanimitat dels qui van entomar l'alternativa - després d'un primer intent amb l'Editorial Minerva- i van fundar el 1947 Edicions Rialp. Al capdavant de l'empresa, com a fundador i director gerent, s'hi va posar Florentino Pérez Embid i entre els seus primers col·laboradors s'hi trobaven Rafael Calvo Serer, responsable de la col·lecció Biblioteca del Pensament Actual (BPA), Raimon Panikkar i José Orlandis, consecutivament al front de la col·lecció Patmos d'espiritualitat i José Luis Cano, fundador i responsable de la col·lecció de llibres de poesia *Adonais*.

Sens dubte la col·lecció Patmos és un dels referents en llibres d'espiritualitat amb èxits aclaparadors (*El valor divino de lo humano* de

Jesús Urteaga, amb 42 edicions o *La Vida de Jesucristo* de Luis Claude Fillion, amb 14 edicions o autors contemporanis com Scott Hahn o Jacques Philippe), però també en altres àmbits com Història senzilla de la filosofia, de Rafael Gamba (29 edicions) o, entre les obres de sant Josepmaria, (*Camí*) (86 edicions). La col·lecció de poesia *Adonais* i el seu premi anual per a joves poetes és una valuosa aportació al teixit cultural de tot el món hispanoamericà.

Aquesta *Història d'Edicions Rialp* clarifica la relació de l'editorial amb l'Opus Dei, que durant els primers anys va vetllar per l'ortodòxia dels llibres que publicava, especialment després de la condemna del cardenal Segura de Sevilla (1953) al llibre *La Madre de Dios* de Jean Guittou. En el llibre s'acleara el limitat abast del judici del polèmic cardenal sobre la publicació del llibre del pensador francès, qui ha estat un autor ben conegut universalment, i que va ser invitat per Pau VI a les sessions del Concili Vaticà II. Aquesta relació de Rialp amb l'Opus Dei incloïa que aquesta editorial tenia els drets d'edició de les obres de sant Josepmaria.

Una altra línia de força és la voluntat d'aconseguir que Rialp fos una iniciativa cultural d'ampli recorregut, més enllà de ser una editorial de llibres d'espiritualitat fidel al Magisteri de l'Església. Ho van aconseguir, amb els seus clars i els seus foscos: obertura en l'àmbit del pensament (quan Calvo Serer tenia

unes preferències polítiques molt marcades); una col·lecció de poesia i el seu premi homònim, *Adonais*, prestigiosos, però poc rendibles econòmicament; i la necessitat de contínues ampliacions de capital sense perdre el control ni els principis fundacionals. Edicions Rialp va entrar a formar part del grup d'editorials independents que es van anar consolidant després de la guerra, primer en un entorn de carestia (anys 40), maduresa (anys 50) i llançats a l'aventura internacional (anys 60) a Hispanoamèrica.

Menció especial mereix el projecte de la *Gran Enciclopedia Rialp* (GER) desenvolupat entre 1965-1977. José Luis Illanes, que va treballar de valent en aquesta iniciativa va resumeix així: «en un primer moment es va pensar en una gran enciclopèdia catòlica, acollint el suggeriment que va fer des de Roma sant Josepmaria. Després d'elaborar un primer elenc de veus es va passar a donar-l'hi més abast: una enciclopèdia universal amb especial atenció als temes catòlics» (p. 228).

La GER va suposar un notable esforç editorial i econòmic. Va mobilitzar tres mil col·laboradors i el contingut va ser totalment original i no adaptació d'una enciclopèdia estrangera. Es va materialitzar en amb 24 volums i va tenir un notable èxit, amb sis edicions i prop de 40.000 col·leccions venudes (gairebé un milió de volums). El 1982 va sortir la *Historia General de España y América*, una altra monumental obra de gran qualitat.

La història econòmica, amb successives ampliacions de capital, la incorporació de noves col·leccions, l'expansió comercial a Espanya i a l'estranger, també és objecte del relat que no omet les ocasions en què l'editorial va afrontar diverses crisis econòmiques que van estar a punt de portar-la al tancament.

En els anys 1980-90 va tenir lloc a Rialp una situació que seria premonitòria del sector editorial i per a les empreses de comunicació especialment. La formació d'una direcció formada per un equip de persones «que no hi entenien de llibres», però sí de finances. En aquest cas perquè van tractar de salvar l'empresa de la fallida. En anys posteriors veurem multitud d'editorials i mitjans de comunicació que han entrat en una lògica purament financera dels seus negocis, abandonant la cura de l'ànima dels seus respectius sectors.

En el cas de Rialp, una greu crisi en els anys 90, va portar l'editorial a una profunda reestructuració. La renovada Editorial Rialp, ja amb més de vint anys de singladura, manté avui la seva independència en un sector dominat pels grans gegants editorials.

Cal destacar que l'autora l'emmarca molt bé història d'edicions Rialp en el context de la història d'Espanya i del sector editorial del nostre país, de manera que els canvis, crisi i iniciatives en l'editorial són reflex del que passa en l'àmbit en el qual desenvolupa la seva activitat.

Acaba el llibre deixant de banda l'estil documental històric i l'autora planteja a manera de tesi unes conclusions. Montero ha volgut narrar els fets com van passar i sense evitar qüestions difícils com la relació de l'editorial amb l'Opus Dei o l'obstinació a preservar la identitat cristiana de les seves col·leccions més enllà de les d'espiritualitat. Mostrat el marc d'aquest treball històric, l'autora entra a refutar dos prejudicis dels que l'editorial

ha estat víctima: l'estereotip i el silenci; que queden desmuntats amb una rigorosa documentada història. Cal reconèixer a Edicions Rialp que va ser pionera en molts àmbits del sector editorial, tot i que cogui a alguns mandarins del món cultural que només adjudiquen glòria i reconeixement als qui són de la seva corda i releguen a la desqualificació o al silenci els aliens.

Isidor Ramos Rosell

Busques llibres de qualitat?

Tens més de
3.000 ressenyes i
valoracions de
llibres en català
al teu abast

www.temesdavui.org

